

Alfons Petit

Ales comarques gironines hi predomina en l'actualitat «una arquitectura respectuosa amb l'entorn i amb el paisatge, que aposta per l'ús de materials sostenibles, i amb una consciència ambiental que va calant cada cop més en el sector». L'afirmació la fa el president de la Demarcació de Girona del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC), Marc Riera, quan se li demana com veu l'evolució que ha experimentat aquesta arquitectura en les dues últimes dècades. Riera fa aquest balanç perquè la setmana que ve es donaran a conèixer els projectes distingits en la vint-i-cinquena edició dels premis d'arquitectura de les comarques de Girona, que de manera ininterrompuda (excepte l'any 2021, quan no es van concedir a causa de la pandèmia) han permès fer una diagnosi anual de l'estat de salut del sector a través de les propostes que hi presentaven els arquitectes que treballen a la demarcació, i de les obres seleccionades i premiades pel jurat dels guardons, que ha anat canviant però que sempre ha aplegat arquitectes de reconegut prestigi i amb una llarga trajectòria.

Algunes xifres relacionades amb els premis donen idea de la seva magnitud. Convocats per primera vegada el 1997 amb la intenció, segons els seus responsables, la Demarcació de Girona del COAC, de «mostrar la qualitat i el rigor de la tasca professional dels arquitectes a la província de Girona», en aquestes 25 edicions s'hi han presentat més de 2.000 obres, 640 de les quals han passat la fase de seleccionades, resultant premiades un total de 156.

Aquestes xifres són un dels punts de partida de l'anàlisi des de diferents perspectives que l'arquitecte Xavier Monteys, catedràtic de projectes arquitectònics a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, ha

Vint-i-cinc anys marcant el camí de l'arquitectura

La setmana que es ve es donaran a conèixer les obres distingides en la vint-i-cinquena edició dels premis d'arquitectura de les comarques de Girona, que s'han convertit en un referent per al sector per la seva continuïtat i per la diagnosi que permeten fer-ne

realitzat sobre les vint-i-cinc edicions dels premis, que es presentarà divendres que ve, dia 2 de juny, en l'acte en el qual es donaran a conèixer els guardonats en la present edició, que es farà a la seu de la Demarcació de Girona del COAC, a l'edifici de la Pia Almoina. El text de Monteys, titulat «Girona premiada», s'ha inclòs en un volum en el qual també s'hi ressenyen totes les obres premiades i mencionades pel jurat en les diferents edicions del Certamen celebrades fins ara.

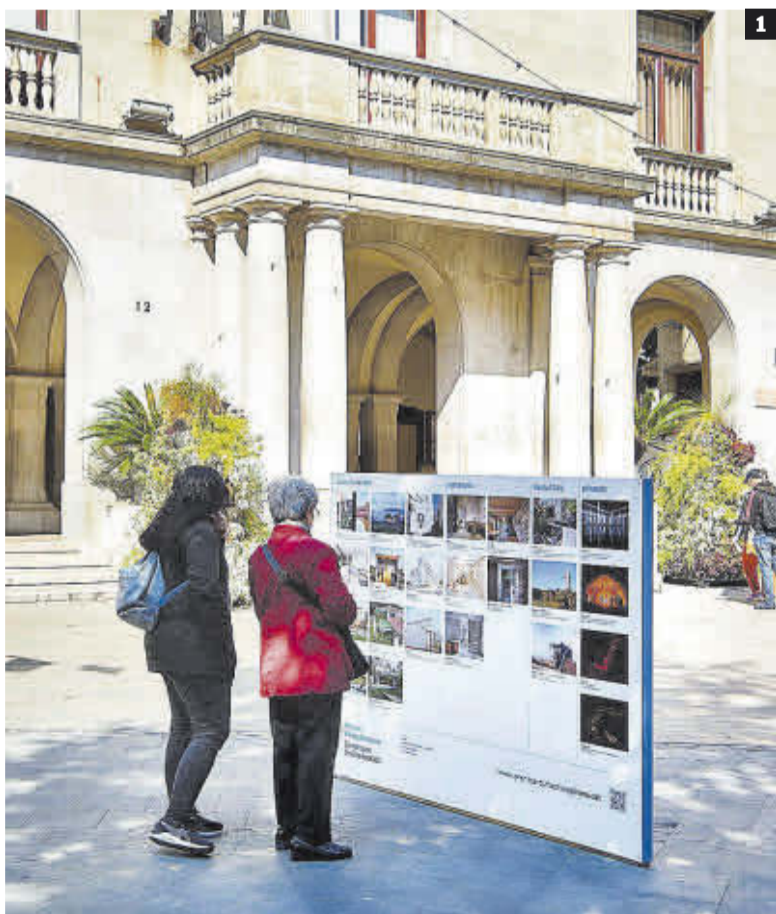
PREDOMINI DELS HABITATGES

En la seva anàlisi dels guardons, Monteys apunta, per exemple, que «podem veure el predomini dels habitatges, que sumen 200

obres, per sobre dels 141 espais efímers i dels 120 equipaments. En relació amb les 640 obres en total, de les quals, si en traiem les efímeres, que són d'una naturalesa diferent, 486 són obres construïdes, d'aquests, 200 són habitatges i representen un 40% de la producció arquitectònica seleccionada per aquests premis».

L'estudi de Xavier Monteys va més enllà de les xifres (i s'atura amb detall en aspectes relacionats amb la rehabilitació, els muntatges efímers, els habitatges, els espais públics, els projectes singulars...), encara que, segons ell, poder examinar en el present els 640 treballs premiats «és una ocasió per redescobrir aquestes obres, però, per sobre d'aquest fet

incontestable, és poder observar retrospectivament quines coses han canviat i, òbviament, com ho han fet, com s'han transformat i cap on s'han escorat». En aquest sentit, apunta que «la seva 'deriva' explica, més enllà de l'arquitectura, quines són les qüestions que les obres seleccionades han tractat de resoldre, a quines finalitats han dirigit la seva forma i organització, en definitiva, 'com han donat servei'. N'hi ha prou de veure quins usos canvien i quins apareixen de nou, o la quantitat d'obra pública present entre les premiades, o quantes obres noves i quantes de reparació, reforma o rehabilitació hi ha a cada moment, per veure com ha canviat, no tant l'arquitectura, sinó el país. El país que

construïa equipaments, pavimentava passeigs, places i carrers o feia blocs d'habitatges públics que podien ser premiats». Segons Monteys, «veure els premis reunits interessa òbviament als arquitectes, però també a qualsevol que vulgui entendre millor on ens trobem i, d'alguna manera, com pensem, posant en perspectiva d'on venim».

El president de la Demarcació de Girona del COA també té clar que els premis permeten resseguir l'evolució que ha experimentat l'arquitectura que es fa a les comarques gironines: «En les primeres edicions es veu que hi va haver un *boom* de la construcció, i hi ha molta més quantitat d'obres, i les tipologies també eren molt diferents, amb més equipaments públics i edificis plurifamiliars, mentre que ara predominen els habitatges unifamiliars, les reformes d'interiors, les petites adequacions...». Marc Riera assenyalava sobre aquest aspecte que «de fet, nosaltres reivindicuem que es recuperi la inversió en obra pública... Quan repasses aquests 25 anys visualitzes claríssimament que hem passat per moments en els quals la construcció estava per sobre de les necessitats, que tant de bon tornin, però també per èpoques de mínims». Malgrat això, apunta, «els premis s'han continuat celebrant cada any, excepte el 2021 a causa de la pandèmia, i s'ha de remarcar la voluntat de totes les juntes del Col·legi de mantenir-los».

Aquesta és una dada que Marc Riera remarca de manera especial: «A nivell de Catalunya deuen ser els únics o dels pocs premis que tinguin aquesta trajectòria, la qual cosa demostra la bona salut de l'arquitectura a les comarques de Girona. I encara més si tenim en compte que aquests premis es van crear precisament per reconèixer l'arquitectura que es fa a les comarques gironines, per difondre-la i també per defensar-la». Destaca en aquest punt la feina dels arquitectes però també «dels promotors, constructors i clients de diferents casuístiques que fan que aquestes premis, que són a nivell de Girona, s'hagin consolidat i tinguin difusió més

enllà d'aquest territori. Van néixer amb vocació local, però ara tenen molta més repercussió».

«Els premis són, sense cap mena de dubte, l'aparador de l'arquitectura gironina», asseguren des del COAC, i el seu president a Girona afegeix que «l'anàlisi de l'evolució dels premis permet constatar l'adaptació de l'arquitectura a les necessitats de cada moment. Era diferent el que passava el 1997 del que passa ara. També es fa evident l'evolució dels materials i la incidència creixent en l'arquitectura de l'aposta per al sostenibilitat».

L'ARQUITECTURA I LA GENT

La ciutadania en general pot comprovar aquestes afirmacions a través del web que va crear ja fa temps la demarcació de Girona del COAC per difondre els premis: a www.premisarquitecturagirona.cat hi ha informació i imatges de totes les convocatòries, arrencant el 1997, amb treballs com el CEIP Sant Jaume de Portbou, la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la UdG o la pavimentació de carrers a Cruïlles. En els anys posteriors, els premis han reconegut projectes d'envergadura com la nova seu de la Generalitat a Girona, la reforma de la muralla, o la comissaria de la policia local de Salt, però també intervencions i muntatges efímers a Temps de Flors o al festival Lluèrnia d'Olot, rehabilitacions d'edificis, disseny d'interior de comerços i habitatges, equipaments esportius, blocs de pisos, cases unifamiliars, reordenacions d'espais públics, equipaments esportius i culturals, construccions de petites dimensions...

Un ampli ventall de propostes han resultat premiades en els guardons, com variats són els projectes que s'han presentat a l'edició de 2023 dels premis: la demarcació de Girona del COAC ha instal·lat fins a finals del mes de juny unes estructures efímeres amb els 23 projectes seleccionats en la 25a edició dels guardons, així com una selecció de les obres premiades des del 1997 fins al 2022, en punts estratègics de les vuit capitals de les co-

marques gironines (Figueres, La Bisbal, Girona, Olot, Ripoll, Puigcerdà, Banyoles, Santa Coloma de Farners) i també a Sant Feliu de Guíxols.

Segons Marc Riera, «la gent cada vegada és més conscient de la importància de l'arquitectura, i no només en l'habitatge propi». Al seu parer, «la Covid ha fet reflexionar molta gent sobre el valor dels espais oberts i també sobre la necessitat que els habitatges tinguin accés a l'exterior, que hi hagi ventilacions creuades... Tot plegat ha evidenciat la capacitat que té l'arquitectura de transformar l'entorn urbà, que és l'espai on les persones vivim. Per això diem que l'arquitectura és per a les persones». Per a Riera, «cada vegada hi ha més consciència d'aquesta importància de l'arquitectura», encara que al seu parer «encara queda molta pedagogia per fer».

Precisament un dels objectius dels premis ha estat donar a conèixer la importància de l'arquitectura en general i de la que es fa a les comarques gironines en concret, tenint en compte les circumstàncies canviants de cada edició: «Són moments diferents, amb encàrrecs diferents, i hem passat d'etapes en les quals els que es feien a Girona tenien més a veure amb l'obra pública i els edificis plurifamiliars a un present més marca per projectes més 'petits', encara que en tot cas sempre amb una gran sensibilitat cap a l'arquitectura tant per part dels arquitectes, que es dona per suposada, com dels promotors, els constructors i els clients». Riera defensa aquí el nivell de l'arquitectura que es fa a les comarques gironines i que no es presenta als premis: «És evident que sempre que hi ha una convocatòria s'hi presenta allò que és bo, susceptible de ser premiat, però crec que tenim una salut arquitectònica molt alta, no només pels premis, hi ha molta obra anònima que no s'hi presenta per motius diversos que té molta qualitat. Els premis són el reflex de l'arquitectura que es fa a les comarques gironines, de la tipologia i de les tendències, però hi ha moltes obres que no hi opten i que també tenen bon nivell».

■ **TOTA MENA** d'edificis, construccions i intervencions han estat reconegudes en les 25 edicions dels premis d'arquitectura de les comarques de Girona. **1** Dues dones observen fa uns dies la instal·lació amb informació sobre els premis al centre de Figueres. **2** «Fontada», un muntatge creat per l'estudi Unparell d'arquitectes per al festival Lluèrnia d'Olot, va ser premiat l'any passat en l'apartat d'espais efímers. **3** **ROGER SERRAT-CALVÓ/JOSÉ HEVIA** La «Casa del ferrer i la perruquera» de la Vall de Bianya, de RCR Arquitectes d'Olot, va ser finalista l'any 2002. **4** El Teatre Municipal de Roses, obra de Joan Tarrús Galter, Jordi Bosch Genover i Manel Bosch Aragó, va ser finalista també l'any 2002. **5** La nova seu de la Generalitat a Girona, dissenyada pels arquitectes Josep Fuses Comalada i Joan Maria Viader Martí, va resultar premiada en l'edició dels guardons corresponent a 2011. **6** **DUCCIO MALAGAMBA**

